

ادب حضور در محضر پیامبر اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم)

خدای سبحان پس از آنکه شرط ورود به محضر رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم) را اذن و دعوت آن حضرت بیان کرده: "یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی إلا أن یؤذن لکم..."

خدای سبحان پس از آنکه شرط ورود به محضر رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم) را اذن و دعوت آن حضرت بیان کرده: "یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی إلا أن یؤذن لکم... إذا دعیتم فادخلوا..."¹، از آنجا که مجلس آن حضرت، مجلس علم و حکمت است، نه محفل بزم و انس، تشرّف یافتگان به محضر نورانی پیامبر گرامی (صلي الله عليه وآله وسلم) را از اعمال، سخنان، افکار و خاطراتی که آن حضرت را می‌رنجاند نهی فرموده است: "... ولا مستأنسین لحديث إن ذلكم کان یؤذي النبی" ²، توضیح بیشتر درباره‌ی این آیه در فصل بعد خواهد آمد.

قرآن کریم در آیات دیگری نیز، مؤمنان را امر به مراعات ادب حضور پیامبر گرامی (صلي الله عليه وآله وسلم) کرده، می‌فرماید: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در پیشگاه رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم)، صدایان را از صدای آن حضرت بلندتر نکنید: "یا ایها الذین امنوا لا ترفعوا أصواتکم فوق صوت النبی" ³، از آنجا که زندگی و مرگ پیامبر یکسان است، اکنون نیز کسانی که به حرم آن حضرت مشرف می‌شوند، باید ادب حضور رسول گرامی (صلي الله عليه وآله وسلم) را مراعات کنند، اصولاً انسان وزین با صدای بلند سخن نمی‌گوید، مگر ضرورتی آن را ایجاب کند.

خدوند در پایان این آیه تهدید می‌کند که اگر ادب محضر رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم) را مراعات نکنید، ممکن است اعمالتان حبط و باطل شود: "ولا تجهروا له بالقول کجهر بعضکم لبعض أن تحبط أعمالکم وأنتم لاتشعرون" ⁴؛ چنانکه مراعات ادب مذکور، نشانی از تقوای دل بوده و غفران و پاداش الهی را به دنبال دارد: "إن الذین یغضون أصواتهم عند رسول الله أولئک الذین امتحن الله قلوبهم للتقوی لهم مغفرة وأجر عظیم" ⁵، امتحان تقوای دل و بیروز شدن در این آزمون، از پرافتخارترین کمالاتی انسانی است.

آنگاه در ادامه می‌فرماید: کسانی که ادب حضور پیامبر را، که شعار رسمی اسلام است، محترم نمی‌شمارند و از راه دور و با صدای بلند با پیامبر سخن می‌گویند، از خرد برخوردار نیستند. بهتر آن بود که اینان انتظار می‌کشیدند تا تو (رسول گرامی (صلي الله عليه وآله وسلم)) از منزل بیرون آیی آنگاه از نزدیک مطالب خود را بیان کنند: "إن الذین ینادونک من وراء الحجات أكثرهم لا یعقلون* ولو أنهم صبروا حتی تخرج إلیهم لکان خیراً لهم والله غفور رحیم" ⁶.

بر اساس آیات مذکور و نیز برخی آیات دیگر، مانند: "إنّا أرسلناک شاهداً ومبشراً ونذیراً* لتؤمنوا بالله ورسوله وتعزروه وتوقروه" ⁷، تجلیل از پیامبر گرامی (صلي الله عليه وآله وسلم) و آله و سلم) به عنوان يك شعار اسلامي، همیشه در زمان حیات آن حضرت و پس از آن، زنده است؛ زیرا مقام رسالت رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم) همواره زنده است. از این رو نقل شده که روزی منصور دوانیقی در مسجد النبی با مالک (رئیس فرقه‌ی مالکیه‌ی اهل سنت) به مناظره پرداخت. در اثنای گفتگو مالک به وی گفت: خدای سبحان مسلمانان را به آداب الهی مؤدب کرد و فرمود: صدایان را از صدای پیامبر بلندتر نکنید و کسانی را که در حضور وی به آرامی سخن می‌گفتند، ستود و آنان که آن حضرت را با صدای بلند و از پشت حجره صدا می‌زدند، مذمت کرده است 8 و روشن است همان گونه که احترام پیامبر در حال حیاتش لازم است، در حال ممات نیز واجب است 9. البته بعضی از علمای اهل سنت، مانند مالک و ابوحنیفه، به برکت شاگردی اهل بیت (علیهم السلام) و معاشرت با آنان، توفیق آشنایی با معارف عمیق بعضی از آیات بهره آنها شد که داستان مذکور از این قبیل است 10.

نکته شایان ذکر اینکه، آنچه درباره‌ی حرمت پیشگاه و بارگاه رسول اکرم (صلي الله عليه وآله وسلم) بیان شد، درباره‌ی جانشینان معصوم و ذریه طیبه‌ی آن حضرت (سلام الله علیهم أجمعین) نیز صادق است. گرچه حضرت رسول (صلي الله عليه وآله وسلم) را کرامتی ویژه است.

1 - سوره‌ی احزاب، آیه‌ی 53.

2 - همان.

3 - سوره‌ی حجرات، آیه‌ی 2.

4 - سوره‌ی حجرات، آیه‌ی 2.

5 - سوره‌ی حجرات، آیه‌ی 3.

6 - سوره‌ی حجرات، آیات 4 - 5.

7 - سوره‌ی فتح، آیات 8 - 9.

8 - سوره‌ی حجرات، آیات 2 - 4.

9 - بحار، ج 17، ص 32.

10 - شرح نهج البلاغه ابن‌ابی‌الحدید، ج 1، ص 17-20.

مأخذ: (صهباي حج، ص 503)

صاحب اثر : آیت الله جوادی آملی

منبع : پایگاه اطلاع رسانی اسراء